

hed, jeg har søgt at gjøre gjældende, hvorledes der maatte være en Stigen i Summerne, dersom der ikke skulde være en virkelig Tilbagegang, thi den stigende Folkemængde maatte jo nødvendig finde sit Udtryk i et stigende Beløb af Toldindtægterne, dersom det ikke skulde vise sig, at der var en Tilbagegang i Befolkningens Velstand. Jeg har fremdeles søgt at gjøre gjældende, at naar man vil undersøge, hvorledes de forskjellige Afgifter ere stegne, saa er det urigtigt at stille sig ubelukkende paa et finansministerielt Standpunkt, men man maa stille sig paa det skattegydende Standpunkt, og man bør da ogsaa tage Hensyn til de kommunale Skatter. Naar man vil spørge om Forholdet mellem de direkte og indirekte Skatter, saa gaar det ikke an alene at tage Hensyn til den Maade, hvorpaa Skatterne udredes til Staten, men man maa tillige tage Hensyn til den Maade, hvorpaa Skattebyrden fordeles i Kommunerne. Enhver Betragtning af den Maade, hvorpaa Skattebyrden i det Hele fordeles sig, maa være mere omfattende, end at den holder sig til Statsafgifterne alene. Det er jo vitterligt, at der er Lande, hvor Kommunerne benytte den indirekte Afgiftsform i en meget stærk Grad. Tænk blot f. Ex. paa Ottroien i Paris. Det er klart, at vil man spørge om, hvilket Forholdet i Virkeligheden er imellem den direkte og indirekte Skattebyrde i et Land, maa man gjøre sig rede ikke blot for den Maade, hvorpaa Skatten falder ligeoverfor Staten, men ogsaa for, hvorledes Skatten falder i Kommunen, og nu ville de ærede Herrer jo vide, at Skatterne i Kommunerne ere hos os ikke indirekte, men direkte. Det er et Moment, som nødvendigvis maa tages i Betragtning, naar disse Forhold skulle gjøres til Gjenstand for nærmere Overveielse. Jeg fandt mig derfor strax overfor den Fordring, som fremkom med stor Styrke, paa en betydelig Omlægning af Skatteforholdene, hvorved store Nebstatter af Tolden skulde erstattes med Paalæg af en ny direkte Skat, opfordret til at fremhæve, at her var et Spørgsmaal, som krævede en ganske anden Overveielse og en ganske anden Undersøgelse end den, der hidtil var bleven det til Del, og at de Paastande, der ere fremsatte til Fordel for en saadan Forandring, trængte til langt større Sigtelse og Klar-gjørelse end den, der hidtil var bleven dem til Del. Jeg veed ikke, om det kan interessere, at jeg i al Korthed fremhæver den virkelige Stigning, som har fundet Sted. Naar jeg tager de Aar, som nu kunne sammenlignes, saaledes at man ogsaa har Tallene for Kommunerne's Vedkommende, nemlig Aarene fra 1865 til 1872, da viser det sig, at de direkte Skatter til Staten ere, naar jeg tager den overordentlige Skat med, stegne fra 5,228,559 Rd. i 1865—66 til 5,990,911 Rd. i 1871—72. Naar jeg derimod fradrager den overordentlige

Skat, der i nogle Aar af denne Periode ikke udrededes, vare de direkte Skatter i 1865—66 4,397,695 Rd. og i 1871—72 4,661,934 Rd. Naar jeg tager de direkte Skatter til Kommunen — og det er netop dette Punkt, jeg ønsker at fremhæve særlig idag, saa ere de stegne fra 6,502,722 Rd. i 1865—66 til 7,705,468 Rd. i 1871—72. De ville da altsaa se, mine Herrer, hvilken betydelig Fremgang der er paa disse Skatter. Tager jeg Toldindtægterne, saa er Stigningen fra 8,311,063 Rd. i 1865—66 til 9,410,934 Rd. i 1871—72. Jeg tilføjer i Parentes som Oplysning, men Sammenligningen kan endnu ikke anstilles for Kommunerne's Vedkommende, at det samlede Beløb af Tolden og Brændevinsafgiften i 1872—73 atter er steget til 9,815,880 Rd. Jeg tror altsaa, at man vil give mig det Vidnesbyrd, at jeg efter Gode har fremhævet, hvad der tjener til at modarbejde den Paastand, at der skulde have fundet en saadan uforholdsmæssig Stigning Sted i de indirekte Afgifter i de forløbne Aar, som man har villet paastaa. Jeg kan fremhæve et Moment til. Det er jo klart, at med den store Stigen, der har fundet Sted i Velstanden, maa ogsaa de indirekte Afgifter stige, og Udredelsen saavel af disse som af de stigende direkte Skatter maa i det Store taget falde lettere. Dette, at den almindelige Velstand er i høj Grad stigende, er jo Noget, der ikke behøver videre Bevis; men skulde jeg nævne et enkelt Tal, et eneste Fænomen, som er slaaende, saa skulde det være Stigningen af den i Sparekasserne indestaende Kapital. Jeg har tilfældigvis netop igaar faaet en Opgjørelse, som viser Stigningen fra 1859 til 1872. Samtlige ærede Medlemmer ville jo naturligvis omtrent vide, at der her er Tale om store Tal, men det er maasse dog de Færreste, for hvem det er nærværende, hvilken Stigning det er. Stigningen er fra i 1859 24³/₄ Millioner til i Aaret 1872 76¹/₂ Million, altsaa over 50 Millioner i Perioden fra 1859 til 1872, altsaa, begge Aar medregnede, en Periode af 14 Aar. Jeg kunde fristes til at sige, at man snarede maatte ændre sig over, at Told- og Brændevinsindtægten ikke er stegen mere i den Tid ligeoverfor en Velstandsvozen, som kan vise sig i den Grad i et saadant enkelt Forhold, thi lad der end være fremkommet forskellige Forhold ved Sparekasserne, som give dem en større Anvendelse, under nogle forandrede Former, end man tænkte paa i 1859, alle saadanne Smaating, om de ogsaa maasse kunne naae op til Millioner, kan man lade ligge ligeoverfor en saadan Stigning fra omtrent 25 til 76 Millioner i de 14 Aar fra 1859 til 1872. Det, der kan forklare, at ikke Stigningen i Indtægten af Told- og Brændevinsbeskatningen er større nu, kan maasse være netop det, at Udbyttet af Brændevinsbeskatningen ikke er stigende; som bekendt er det saa langt fra, at den er stigende, at den tvært-